

1.

Ottorino Respighi Antické árie a tance / 3. suita /

Antike Arien und Tänze

/ 3. Suite /

Ancient Aries and Dances

/ 3 rd Suite /

op. 40

Italiana – Arie di Corte – Siciliana –
Passacaglia

2.

Edvard H. Grieg Z Holbergových čias Aus Holbergs Zeit Holberg Suite

Praeludium – Sarabande – Gavotte – Air –
Rigaudon

3.

Edward Elgar Serenáda e mol Serenade e – moll Serenade in E minor

op. 20

Allegro piacevole–Larghetto–Allegretto

Slovenský komorný orchester Slowakisches Kammerorchester Slovak Chamber Orchestra

umelecký vedúci

Künstlerischer Leiter

conducted by

Bohdan Warchal

Music director: Ing. Igor Boháček

Sound director: Peter Smolinský

Sleevenote: Etela Čárska

Responsible editor: Ivan Marton

Cover: Adam Elsheimer /1578–1610/, NG Praha

Design © : Igor Imro

Recorded in Studio OPUS, Pezinok,
March 1976

Opus, n.p., Dunajská 18, Bratislava – ČSSR

Exported by Slovart, Bratislava

Printed by Grafobal, n.p., Skalica

Made in Czechoslovakia

Od uvedenia Bachových Matúšových paší F. Mendelssohnom–Bartholdym v roku 1829 sa začína datovať postupný návrat k hudbe minulosti, nachádzajúci odraz v početných kompozičných prácach skladateľov nášho i minulého storočia. I kmeňový repertoár Slovenského komorného orchestra zahrnuje niekoľko diel podobného charakteru, medzi nimi i dve suity z pera E.H. Griega a O. Respighiho, ťažiacie z imitácie predklasických hudobno–výrazových prostriedkov. Obe skladby na gramoplatni vhodne dopĺňa Serenáda E. Elgara.

Ottorino Respighi /1879–1936/ sa rád vracal k starým prameňom, ich trvalé hodnoty boli preň inšpiračným zdrojom k viacerým kompozičným prácam. Medzi nimi udivujú svojou formovou prostotou a pútavým hudobným obsahom tri suity /komponované v rokoch 1916, 1923 a 1931/, ktorých vznik podnietili lutnové skladby talianskych autorov zo 16. a 17. storočia. Názvu Antické árie a tance sa hudobne i charakterovo vari najviac približuje tretia suita. Pozostáva zo štyroch častí: Italiana, vychádzajúca z anonymnej skladby 16. storočia, si uchováva svoju podmanivú taliansku kantabilnosť, zvýraznenú hlavnou melódiou prvých huslí. Od G. B. Besarda /1567/ prevzal Respighi tému pre hlavnú časť suity, nazvanú Arie di Corte, ktorá je sama akousi miniatúrnou suitou skladajúcou sa zo šiestich krátkych, rytmicky i melodicky zaujímavovo kolorovaných úsekov s ľudovými názvukmi. S odlišnou rytmickou zložkou pracuje autor v Siciliane; je písaná na predlohu anonymného autora zo 16. storočia a prevládajú v nej tanečné prvky ľudového charakteru, čo napokon vyplýva i zo samotného názvu časti. Passacaglia suitu uzatvára. Autor pracuje s témou L. Roncalliho v osobitom zvukovom využívaní jednotlivých sláčikových skupín, prechádzajúcich do terasovitej gradačnej kódy Larga. Celá suita je staby farebný inštrumentálny kaleidoskop s obdivuhodne citlivým, štýlovým prístupom k zvoleným úsekom zo skladieb rozdielnych autorov, ktorým Respighi dokázal ponechať ich štýlovú čistotu.

Iný charakter má suita Z Holbergových čias *Edvarda H. Griega* /1843–1907/. Kým Respighi pracoval s témami prevzatými priamo od autorov 16. storočia, Griegova suita je sublimátom foriem baroka a romantického rozletu 19. storočia, s množstvom prvkov vlastných autorovmu kompozičnému štýlu. Severský barok a rokoko tu prechádzajú tvorivou metamorfózou, ktorá nesie pečať Griegovej prenikavej umeleckej osobnosti. Dielo, pôvodne určené klavíru a až neskôr zínštrumentované pre sláčikový orchester, napísal skladateľ na počesť 200. výročia narodenia básnika Ludwiga Holberga /1684–1754/, zakladateľa nórskiej a dánskej literatúry. Kým v prenatnom úvodnom Prelúdiu a v záverečnom Rigaudone sa barokovú formu snaží naplniť hudbou komponovanou v štýle doby /improvizované medzivyety, barokové kadencie/, v stredných častiach Sarabanda, Gavota /s originálnym triovým dielom a škótskymi gajdami v Musette/ a Air vychádza zreteľne na povrch kompozičná individualita skladateľova a jeho zrelý umelecký výraz. V melodickej striedmosti a rytmickej jemnosti sa však s úľubou ponára do hudby 18. storočia, čo tvorí jednotiacu niť diela.

Zatiaľ čo obe spomenuté diela nesú pečať rukopisou zrelých umelcov, Serenáda e mol je plodom ešte len formujúceho sa kompozičného štýlu anglického autora Sira *Edwarda Elgara* /1857–1934/. Je silne poznačená vplyvom romantizmu schumannovského typu, ktorý autor najvýraznejšie nedokázal potlačiť v Larghette a presiaknutá rytmiami ľudovej proveniencie /rýchle časti/, ktoré Elgar pretavil do vlastnej hudobnej reči, zreteľnejšie zafixovanej až vo vyšších skladateľových opusoch.

Slovenský komorný orchester, vedený umeleckým vedúcim, zasl. um. Bohdanom Warchalom, je súborom 13 komorných hráčov, z ktorých každý je i sólistom účinkujúcim samostatne i v rámci súboru. Cesta k úspechom, ktoré teleso zožína vo významných centrách Európy, USA i Kanady, sa začala v r. 1960, keď sa mladí členovia Slovenskej filharmónie na čele s koncertným majstrom Bohdanom Warchalom rozhodli umelecky spolupracovať na pôde komornej hudby. Už prvé koncerty ukázali, že sa formuje súbor, s ktorým bude treba v hudobnom živote doma i v zahraničí vážne počítať. Najmä po r. 1966, keď sa v jeho radoch objavilo niekoľko talentovaných, mladých umelcov, začal súbor žať plody svojej práce, čo si kladným hodnotením všimla i domáca a zahraničná kritika. Pätnásťročná činorodá, neúnavná práca hovorí dnes o umeleckej vyspelosti, stúpajúcej krivke interpretačného majstrovstva, za ktorou sa skrýva brilantná technika a príznačná muzikalita, devizy, ktoré pomáhajú neustále budovať výraznejšiu umeleckú kariéru.

Seit der Aufführung von Bachs Matthäuspassion durch F. Mendelssohn-Bartholdy i.J. 1829 datiert die schrittweise Rückkehr zur Musik der Vergangenheit, die ihren Widerschein in zahlreichen kompositorischen Werken unseres und des vergangenen Jahrhunderts findet. Auch das Grundrepertoire des Slowakischen Kammermusikorchesters

enthält einige Werke ähnlichen Charakters, unter ihnen auch zwei Suiten aus der Feder E.H. Griegs und O. Respighis, die aus der Imitation der vorklassischen musikalischen Ausdrucksweise schöpfen. Beide Kompositionen auf dieser Schallplatte ergänzt sinnvoll die Serenade E. Elgars.

Ottorino Respighi /1879–1936/ kehrte gerne zu alten Ursprüngen zurück, ihre dauernden Werte waren für ihn Inspirationsquellen zu mehreren kompositorischen Arbeiten. Unter ihnen bewundern wir drei Suiten durch ihre einfache Form und ihren fesselnden musikalischen Inhalt /komponiert in den Jahren 1916, 1923 und 1931/. Zu ihrer Entstehung gaben Lautenkompositionen italienischer Autoren aus dem 16. und 17. Jahrhundert Anregung. Dem Titel Antike Arien und Tänze steht musikalisch und im Charakter vielleicht die dritte Suite am nächsten. Sie besteht aus vier Teilen: Italiana, ausgehend aus einer anonymen Komposition des 16. Jahrhunderts, behält ihre reizvolle italienische Kantabilität bei, die durch die Hauptmelodie der ersten Violinen ausgedrückt wurde. Von G.B. Besard /1567/ übernahm Respighi das Thema für den Hauptteil der Suite, genannt Arie di Corte, die selbst eine Art Miniatürsuite ist, aus sechs kurzen rhythmisch und melodisch interessant kolorierten Abschnitten besteht und volksmusikähnliche Klangfarbe trägt. Mit anderem rhythmischen Anteil arbeitet der Autor in der Siciliana; sie ist nach der Vorlage eines anonymen Autors des 16. Jahrhunderts geschrieben und es überwiegen in ihr tänzerische Elemente mit Volkscharakter, wovon auch der Titel des Teiles zeugt. Die Passacaglia beschließt die Suite. Hier verarbeitet der Autor ein Thema von L. Roncalli mit besonderer Ausnützung der einzelnen Streichergruppen, das in die terrassenartige Coda des Largos mündet. Die ganze Suite ist wie ein farbig instrumentiertes Kaleidoskop mit bewunderungswürdig gefühlvollem Zugang zum Stil der gewählten Abschnitte der Kompositionen von verschiedenen Autoren, denen Respighi die Reinheit ihres Stils zu belassen verstand.

Anderen Charakter hat die Suite Aus Holbergs Zeit von *Edvard H. Grieg* /1843–1907/. Während Respighi direkt mit Themen von Autoren des 16. Jahrhunderts arbeitete, ist Griegs Suite das Sublimat barocker Formen und der romantischen Epoche des 19. Jahrhunderts, mit zahlreichen Elementen des eigenen Kompositionsstils des Autors. Der nordische Barock und das Rokoko gehen in eine schöpferische Metamorphose ein, die den Stempel von Griegs durchdringender künstlerischen Persönlichkeit trägt. Das Werk war ursprünglich für das Klavier bestimmt und wurde erst später für Streichorchester instrumentiert; der Komponist schrieb sie zur 200. Wiederkehr der Geburt des Dichters Ludwig Holberg /1684–1754/, dem Begründer der norwegischen und dänischen Literatur. Während er im prägnanten einleitenden Präludium und im beschließenden Rigaudon sich bemüht die barocken Formen mit Musik im Stil der damaligen Zeit auszufüllen /improvisierte Zwischenspiele, barocke Kadenz/, kommen sichtbar in den mittleren Teilen der Sarabande, der Gavotte /mit originalem Trio und schottischem Dudelsack in der Musette/ und im Air die kompositorische Individualität und sein reifer künstlerischer Ausdruck zum Vorschein. In der melodischen Nüchternheit und der rhythmischen Feinheit vertieft er sich mit Vorliebe in die Musik des 18. Jahrhunderts, was einen vereinenden Faden des Werks bildet.

Im Vergleich zu beiden erwähnten Werken, die den Stempel der Handschrift reifer Künstler tragen, ist die Serenade e–moll die Frucht eines sich erst formenden Kompositionsstils des englischen Autors Sir *Edward Elgar* /1857–1934/. Sie ist stark vom Einfluß des Romantismus' schumannischen Typs gekennzeichnet, den der Autor besonders im Larghetto nicht zu unterdrücken vermochte. Sie ist mit Rhythmen von Volksmusik durchwebt /rasche Teile/, die Elgar in die eigene Musiksprache einschmolz, und die hier fester fixiert sind, als in den höheren Opuszahlen des Komponisten.

Das *Slowakische Kammerorchester*, unter der künstlerischen Leitung des Verdienten Künstlers Bohdan Warchal, ist eine Vereinigung von 13 Kammermusikanten, von denen jeder auch Solist ist und selbständig im Rahmen des Ensembles wirkt. Der Weg zum Erfolg, den der Klangkörper in bedeutenden Zentren Europas, der USA und Kanadas erntet, begann im J. 1960, als die jungen Mitglieder der Slowakischen Philharmonie, an der Spitze mit Konzertmeister Bohdan Warchal, sich entschloßen, künstlerisch auf dem Gebiet der Kammermusik zusammenzuarbeiten. Bereits die ersten Konzerte zeigten, daß sich hier ein Ensemble formt, mit welchem im Musikleben der Heimat und des Auslandes ernstlich gerechnet werden kann. Besonders nach dem Jahre 1966, als in ihren Reihen einige talentierte junge Künstler erschienen, begann das Orchester die Früchte ihrer Arbeit zu ernten, als die heimische und ausländische Kritik, sie mit positiver Bewertung auszeichnete.

Gradual return to the music of the past reflected in numerous compositions by the composers in the last century dated since F. Mendelssohn-Bartholdy presented Matthew's Passion by Bach in the year 1829. The basic repertory of the Slovak Chamber Orchestra contains a few works of similar nature – two suites by E.H. Grieg and O. Respighi, based on the imitation of pre-classic means of expression. Both compositions are suitably completed by Serenade by E. Elgar.

Ottorino Respighi /1879–1936/ had been very fond of old music, its lasting values represented an inexhaustible source of inspiration for him and reflected in several compositions of his. Three suites /composed in the years 1916, 1923 and 1931/ inspired by compositions for lute from the 16th and 17th centuries excell in the simplicity of their form and attractive musical content. The title Ancient Aries and Dances suits perhaps best the third suite, both from musical aspect and its nature. It is made up from four parts: Italiana, based on an anonymous composition from the 16th century, retaining its captivating Italian cantabile nature, stressed by the main theme of the first violin. Respighi took over the main part of the suite called Arie di Corte from G.B. Besard /1567/. This part itself represents a sort of miniature suite, consisting of six brief rhythmically and melodically interesting passages echoing folk tunes. Siciliana differs rhythmically from the former part, stems from a composition by an anonymous author from the 16th century with prevailing dance elements of folk nature what is also suggested by its name. Passacaglia closes the suite. The author employs the theme by L. Roncalli making use of the sound of individual groups of the strings, shifting to a terrace gradational coda of Largo. The whole suite is like a colour kaleidoscope of instrumentation with admirable sensitive and stylish approach to the passages Respighi had chosen from the compositions of various authors, without having disturbed the purity of their styles.

Edward H. Grieg's – Holberg Suite is of quite different nature. While Respighi employed the themes taken over directly from the authors from the 16th century, Grieg's Suite represents a sublimation of Baroque style and the romantic flight of the 19th century with a number of elements proper to author's own compositional style. The northern Baroque and rococo are transformed by Grieg's original artistic personality. The work, originally destined for piano, only later scored for string orchestra was composed on the occasion of the 200th birthday anniversary of the poet Ludwig Holberg /1684–1754/, the founder of Norwegian and Danish literature. In the inventive introductory Prelude and in the final Rigaudon Grieg tried to create music, resembling that composed in the style of the period /the improvised interludes, Baroque cadenzas/, but in the middle parts – Sarabande, Gavotte /with an original trio passage and Scottish bagpipes in Musette/ and Air, the composer could no more conceal his compositional genuineness and mature artistic expression. In spite of restrained melodiousness and rhythmical tenderness, Grieg indulged in the music of the 18th century what actually represents the integrating thread of the work.

While both before mentioned compositions are the works of mature musicians, the Serenade in E minor was composed by the British composer Sir *Edward Elgar* /1857–1936/ at the beginning of his career. It is considerably marked by the influence of Schumannesque romanticism which is most manifest in Larghetto and penetrated by the rhythms of folk provenience /quick passages/ which Elgar successfully transformed into the style of his own, we can recognize in his later works.

The *Slovak Chamber Orchestra* with its head meritorious artist Bohdan Warchal is an ensemble consisting of 13 chamber musicians, each of them being a soloist on his own as well as within the scope of the orchestra. In the year 1960 the young orchestra players of the Slovak Philharmonic headed by the concert–master Bohdan Warchal decided to cooperate in the sphere of chamber music what was the beginning of their road to success, to concerts in European metropolises, in the USSR and Canada. Already the first concerts proved that the Slovak Chamber Orchestra was a promising ensemble on international scale. Particularly after the year 1966 the orchestra began to gather the first fruit of its assiduous activity, since at that time a few young gifted musicians made their appearance in the ensemble. Czechoslovak and foreign critiques began to be unanimously positive. These days fifteen year creative and untiring activity testifies to the high standard, artistic maturity and ever raising curve of interpretational mastery stemming from brilliant technique and genuine musicality which represent the best assets of the ensemble. Besides the good quality of interpretation, the Slovak Chamber Orchestra surprises by its extensive repertory consisting particularly of Baroque music and the works by contemporary Slovak composers most of which have been dedicated to the ensemble.

OPUS

Stereo 911 0498